

Dr. Nyitrai Károly Ügyvédi iroda

Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete

részére

Tárgy: Jogi állásfoglalás a köznevelési intézmények foglalkoztatottjainak intézményen kívül ellátandó feladatellátási kötelezettségei, illetve az erre irányadó díjazás - különös tekintettel a nyári tanszünetre tervezett külföldi nyelvoktatás során ellátandó kísérőtanári feladatok - vonatkozásában.

Tisztelt Szakszervezet!

A PDSZ jogsegélyszolgálatához forduló pedagógusok, illetve nem pedagógus munkakörű munkavállalók és közalkalmazottak jelzései, bemutatott okiratai, és az általam ellátott munkaügyi perek tapasztalatai alapján, illetve a tanulók kéthetes nyári nyelvoktatás céljából megvalósítandó külföldi útra történő kísérése okán, figyelemmel a hatályos munkajogi szabályokra, az alábbi jogi állásfoglalást készítettem a tárgyban megjelölt kérdések vonatkozásában.

I.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: „Mt.”) 96. § (1) bek. értelmében a munkaidő-beosztás szabályait fő szabályként a munkáltató állapítja meg.

Az Mt. 97. § (1) bek. értelmében a munkaidőt a munkáltató az egészséges és biztonságos munkavégzés követelményére, valamint a munka jellegére figyelemmel osztja be.

Az Mt. 97. § (2) bek. – melynek szövege némiképp változott 2019. január 1-től – értelmében a munkáltató a munkaidőt heti 5 napra, hétfőtől-péntekig osztja be (általános munkarend).

Az Mt. 97. § (4) bek. alapján a munkáltató a munkaidő-beosztást legalább egy hétre, a beosztás szerinti napi munkaidő kezdetét megelőzően legalább 168 órával korábban írásban közli. Közlés hiányában az utolsó munkaidő-beosztás az irányadó.

Az Mt. 97. § (5) bek. értelmében a munkáltató, amennyiben a működésében vagy a gazdálkodásában előre nem látható körülmény merül fel, a beosztás szerinti napi munkaidő kezdetét megelőzően legalább 96 órával korábban módosíthatja.

A fenti általános szabályok az állami fenntartású köznevelési intézményekre is irányadóak, figyelemmel a következőkre:

1. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. szabályozási struktúrája szerint az adott fejezet végén rögzíti, az Mt. mely szabályai nem alkalmazhatóak a közalkalmazottakra.

1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 16-17. félemelet 2/a.

Tel./Fax: (06-1) 787-8999

e-mail: drnyitrai@drnyitrai.hu

Dr. Nyitrai Károly Ügyvédi iroda

A munkaidőre vonatkozó IV. fejezet végén a Kjt. 59. § a fent hivatkozott Mt. rendelkezéseket nem zárja ki, ebből következően azok a közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatottakra is vonatkoznak.

2. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. (a továbbiakban: „Nktv.”) 62. § (5) bek. értelmében a nevelési-oktatási és a pedagógiai szakszolgálati intézményekben pedagógus munkakörben foglalkoztatott pedagógus heti munkaidejének 80%-át (32 órát) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával köteles tölteni, míg a munkaideje fennmaradó részében a munkaideje beosztását vagy felhasználását maga jogosult meghatározni.
3. A heti teljes munkaidő 55-65%-ában a pedagógus tanórai és egyéb foglalkozásokat lát el, melybe bizonyos feladatokat be kell számítani. Ezt hívjuk neveléssel-oktatással lekötött munkaidőnek. A kötött munkaidő ezt meghaladó részében a pedagógus egyéb a neveléssel-oktatással előkészítő, illetve azzal összefüggő feladatot, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lát el. Az Nktv. 94. § (4) bek. g) pontja értelmében a kormány felhatalmazást kap, hogy többek között a pedagógusok munkaidő-beosztására vonatkozó további szabályokat rendeletben állapítsa meg.
4. A 326/2013. (VIII.30.) korm. rend. (a továbbiakban: „Vhr.”) 17. § (1) bekezdése taxatív felsorolja, hogy a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőt meghaladó további kötött munkaidő részben milyen feladatok rendelhetőek el.

A fenti jogszabályhelyek alapján az iskolán kívüli tevékenységek, így pl. intézményen kívüli versenyre, tanulmányi kirándulásra, valamint a tanulók külföldi nyelvvoktatása céljából ellátandó kísérőtanári feladatok pedagógus munkakörű közalkalmazottak, illetve munkavállalók esetében nem tartoznak a Vhr. által felsorolt kötött munkaidő részbe tartozó feladatok közé. Ebből álláspontom szerint az is következik, hogy ezeket a feladatokat pedagógusok esetében a rendes munkaidő keretén belül nem, csupán, mint munkaidő-beosztástól eltérő feladatokat, rendkívüli munkaidő és/vagy ügyelet keretében ellátandó feladatként teheti kötelezővé a munkáltató.

Ezt az álláspontot támasztja alá a Vhr. 33. § (1) bek. b) pontja is, melynek értelmében ügyelet, illetve készenlét rendelhető el a pedagógiai programban meghatározott tanulmányi kirándulás vagy más nem a köznevelési intézményben szervezett program megvalósításához. A Vhr. 33. § (2) bek. értelmében az ügyeletért és a készenlétért a rendelkezésre állásért és a rendkívüli munkavégzésért járó díjazást is magában foglaló átalánydíj illeti meg a pedagógust.

Ugyanakkor nagyon fontos megjegyezni, hogy a hivatkozott speciális végrehajtási szabály, a Vhr. 33. § kizárólag az önkormányzati-állami fenntartású köznevelési intézményekre vonatkozik.

Dr. Nyitrai Károly Ügyvédi iroda

A Vhr. 1. § (2) bek. értelmében ugyanis a Vhr. IV. fejezet rendelkezéseit – egyes rendelkezéseket kivéve, de a Vhr. 33. § nem tartozik a kivételek közé – kizárólag a közalkalmazottakra kell alkalmazni.

Tehát az egyházi, alapítványi, illetve nem állami-önkormányzati fenntartású köznevelési intézményekben munkaviszony keretében foglalkoztatottakra a hivatkozott speciális rendelkezés nem vonatkozik.

Fentiekből következően a köznevelési intézményen kívül munkafeladat – jellemzően a tanulók, gyermekek kísérése, felügyelete – az alábbiak szerint rendelhető el a pedagógus, illetve nem pedagógus munkakörű foglalkoztatottak részére:

I.

Állami-önkormányzati fenntartású intézményekben közalkalmazott részére a pedagógiai programban rögzített köznevelési intézményen kívüli esemény vonatkozásában a Vhr. 33. § alapján ügylet és készenlét rendelhető el. Esetükben az esemény kezdő időpontjától – közös utazás megkezdése – annak befejezéséig – a közös hazautazás végéig – a közalkalmazottak ez a Vhr. 33. § (3)-(8) bekezdés szerinti átalánydíjazás illeti meg. Az átalánydíjat úgy kell kiszámolni, hogy az illetményt el kell osztani a Vhr. 33. § (8) bek. által meghatározott 4,33 és a pedagógusra irányadó neveléssel-oktatással lekötött munkaidő alsó határa szorzatával és a kapott óradíjat az egyes különböző időszakokhoz tartozó órák számával és az arra az időszakra előírt százalékkal meg kell szorozni. Például az este 22.00 és másnap reggel 6.00 közötti ún. mérhető időtartamú munkavégzéssel járó ügylet tartamára az óradíj 50%-ának megfelelő mértékű átalánydíj jár.

II.

Nem állami-önkormányzati fenntartású intézményben munkaviszony keretében foglalkoztatott – illetve várhatóan az új szakképzési törvény hatályba lépését követően az állami fenntartású szakképző intézmények munkavállalói tekintetében is – pedagógus munkakörű munkavállalók részére az intézményen kívül elrendelt munkavégzés – függetlenül attól, hogy az a pedagógiai programban meghatározott vagy sem – mivel nem tartozik a kötött munkaidő részbe tartozó elrendelhető feladatok közé, ezért kizárólag rendkívüli munkavégzésként, illetve ügylet formájában rendelhető el. Ez ugyanakkor nem igaz automatikusan a nem pedagógus munkakörű munkavállalókra, hiszen rájuk nem a speciális pedagógusokra irányadó munkaidő-beosztás vonatkozik. Esetükben tehát nem kizárt az adott időszakra vonatkozó munkaidő-beosztás keretében intézményen kívüli feladatot is meghatározni.

Ügylet kizárólag olyan időszakra rendelhető el, amikor várhatóan munkavégzésre nem, illetve csak kivételes jelleggel kerül sor, és ha munkavégzésre sor kerül, akkor azt időben el lehet határolni. Ez általában az este 22.00 és másnap reggel 6.00 közötti időszakra jellemző, ezen kívül a tanulók felügyelete körébe tartozó teendők – reggeliztetés, ebédeltetés, program szervezés, stb. – nem mérhető időtartamú munkavégzésnek minősülnek, tehát olyankor ügyletről nem beszélhetünk.

1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 16-17. félemelet 2/a.

Tel./Fax: (06-1) 787-8999

e-mail: drnyitrai@drnyitrai.hu

Dr. Nyitrai Károly Ügyvédi iroda

Az ügyelet tartamára az Mt. 144. § (1) bek. értelmében 40%-os mértékű bérpótlék, míg a nem mérhető időtartamú munkavégzéssel járó ügyeletekre az Mt. 144. § (3) bek. alapján 50% mértékű bérpótlék jár.

A rendkívüli munkavégzés időtartamára jár egyfelől időarányosan a többlet alpbér, valamint ezen felül az Mt. 143. § (2) bek. alapján 50%-os mértékű, illetve heti pihenőnapon végzett rendkívüli munkáért az Mt. 143. § (4) bek. alapján 100%-os mértékű bérpótlék.

Ugyanakkor az elrendelésnek mind a I., mind a II. esetben több korlátja is van, az alábbiak szerint:

1. Az elrendelt ügyelet tartama a napi 24 órát, illetve a havi 168 órát nem haladhatja meg, figyelemmel az Mt. 111. §, illetve 112. § rendelkezéseire. Ez egy kéthetes nyelvtanfolyam kísérőtanári feladatainak ellátása során az I. pontban meghatározott állami-önkormányzati fenntartású intézmények pedagógus, illetve nem pedagógus foglalkoztatottjai esetében nem tartható be, hiszen esetükben ügyeletnek, illetve készenlétnak kell tekinteni az utazás megkezdésétől a visszaérkezésig terjedő teljes időtartamot, ami bizonyosan meghaladja a 168 órát. Esetükben az Mt. 110. § (2) bekezdésének korlátja nem alkalmazandó.
2. A II. pontban részletezett nem állami-önkormányzati fenntartású intézmények munkavállalói esetében fő szabályként az ügyelet tartama a napi 4 órát nem haladhatja meg, figyelemmel az Mt. 110. § (2) bekezdésére, mely szerint 4 órát meghaladó időtartamú ügyelet:
 - a) a társadalmi közszükségletet kielégítő szolgáltatás folyamatos biztosítása,
 - b) baleset, elemi csapás, súlyos kár, az egészséget vagy a környezetet fenyegető veszély megelőzése, elhárítása, továbbá
 - c) a technológia biztonságos, rendeltetésszerű alkalmazásának fenntartása érdekében rendelhető el.

Esetükben tehát egy kéthetes – vagy bármilyen más időtartamú ott alvással járó utazás – nyelvoktatás céljából ellátott kísérés során naponta kizárólag 4 óra tekinthető jogszerűen ügyeletnek, az ezt meghaladó időtartam kizárólag rendkívüli munkavégzésnek tekinthető, illetve kivételes esetben a nem pedagógus munkakörű munkavállalók esetében egy része a munkaidő-beosztás keretében a rendes munkavégzés keretében is ellátható.

3. Mind az I., mind a II. pontban részletezett esetre irányadó, hogy a kinevezéstől, illetve a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatásra kerül sor az intézményen kívüli feladatellátás során.

Dr. Nyitrai Károly Ügyvédi iroda

Az Mt. 53. § (1) bek. értelmében a munkaszerződéstől – ugyanez igaz a kinevezésre is – eltérő foglalkoztatásra, tehát jelen esetben más munkavégzési helyen történő foglalkoztatásra, kivételes jelleggel és legfeljebb évi 44 beosztás szerinti munkanapon, valamint maximum 352 órában kerülhet sor.

Ezt a munkáltató -eltérő kollektív szerződésben rögzített megállapodás esetét nem számítva – nem lépheti túl.

4. A munkavállaló, illetve közalkalmazott részére várandóssága megállapításától gyermeke 3. életévének betöltéséig, valamint a gyermekét egyedül nevelő munkavállaló, illetve közalkalmazott részére a gyermeke 3. életévének betöltéséig rendkívüli munkavégzés, illetve készenlét, ebből következően ügyelet még hozzájárulása esetén sem rendelhető el. A gyermekét egyedül nevelő munkavállaló, illetve közalkalmazott részére gyermeke 3. életévének betöltésétől a 4. életévének betöltéséig pedig rendkívüli munkavégzés kizárólag a hozzájárulásával rendelhető el.

A hivatkozott jogi állásfoglalás értelemszerűen arra az esetre vonatkozik, amikor a közalkalmazott, illetve a munkavállaló a közalkalmazotti jogviszonya, illetve a munkaviszonya alapján látja el az intézményen kívüli feladatokat. Más szabály vonatkozik arra az esetre, amennyiben az érintettek a munkakörükön kívül egyéb munkavégzésre irányuló jogviszony, jellemzően megbízási jogviszony keretében látják el az intézményen kívüli feladatokat. Utóbbi esetben a díjazás szabad alku tárgya, és a munkajogi szabályokat sem kell alkalmazni. Mivel ez a munkáltatók részére nagyfokú szabadságot és könnyebbséget jelent és jellemzően sokkal kisebb fizetéssel jár, ezért senkinek sem javaslom a fent részletezett feladatok megbízási jogviszony keretében történő ellátását.

Budapest, 2019. november 22.

Tisztelettel:

Dr. Nyitrai Károly Ügyvédi Iroda
Dr. Nyitrai Károly Ügyvéd
1055 Bp., Kossuth Lajos tér 16-17.

